

Netwerk tegen Armoede
Vooruitgangstraat 323 bus 6 - 1030 Brussel / tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@netwerktegenarmoede.be / www.netwerktegenarmoede.be

---

reactie Netwerk tegen Armoede bij decreet preventieve gezinsondersteuning

---

De tekst die volgt is opgemaakt op basis van de inbreng van mensen in armoede tijdens het Forum 'Opgroeien in armoede' in november 2012¹ en de ervaringen, aandachtspunten en pijnpunten van de verenigingen waar armen het woord nemen die op één of andere manier betrokken zijn bij de pilootprojecten of de projecten in opmaak 'Huizen van het Kind'.

1. Een nieuw decreet

Het decreet bouwt verder op de bestaande situatie: een versnipperd hulp- en zorgverleningslandschap met vele aanbieders, consultatiebureaus waar vele ouders over de vloer komen, het belang dat wordt gehecht aan opvoedingsondersteuning,...

Maar: Vele ouders denken dat het verplicht is om naar de consultatiebureaus te gaan. Ouders gaan voornamelijk in functie van de gratis vaccinaties, veel minder voor andere zaken zoals ontmoeting, opvoedingsondersteuning,... Waarom verder bouwen op een bestaande situatie? Waarom bijvoorbeeld niet vertrekken vanuit de noden van ouders en op basis daarvan zorg- en hulpverlening organiseren?

'Ze moeien hun overal mee. Ik vind dat ze zich niet in je huishouden moeten bemoeien. Ze komen voor het kind en niet voor de ouders. Ze kunnen je wel tips geven. Maar niet van 'je moet'. Ze moeten je een keuze geven. Anders schiet het in het verkeerde keelgat.' ('Mensen voor mensen' Aalst)

Men haalt een deel van de mosterd in Scandinavië. Deze elementen zijn echter niet zomaar overdraagbaar naar Vlaanderen. Zo zijn hulp- en zorgverlening hier fundamenteel anders georganiseerd. Zo is het zwangerschaps- en ouderschapsverlof hier anders uitgebouwd.

2. Principes en uitgangspunten

De naam 'Huis van het Kind' creëert hoge verwachtingen en zorgt voor verwarring. Mensen verwachten 1 gebouw. We vinden dat de naam de 'lading' niet goed dekt. We vrezen verder een herhaling van wat er zich voordeed bij de 'sociale huizen'; deze zorgden lokaal niet altijd voor een betere samenwerking of dienstverlening.

---

¹ Forumboek 'Opgroeien in armoede', Netwerk tegen Armoede, 081112

'Om gedragenheid bij de brede bevolking te creëren, is het nodig dat alle gezinnen van een bepaald aanbod gebruik kunnen maken.' (progressief universalisme) Is het de bedoeling dat alle aanbod zodanig zal georganiseerd worden dat het toegankelijk wordt voor gezinnen in armoede? Gezinnen in armoede vinden nu immers moeilijk aansluiting bij het 'universele' aanbod zoals de consultatiebureaus en de opvoedingswinkels.

De uitvoeringsbesluiten dienen duidelijk aan te geven of het de bedoeling is dat diensten effectief iedereen dienen te bereiken of niet. Indien de opvoedingswinkel er ook voor mensen in armoede moet zijn, zal deze niet meer voornamelijk vanuit een winkelmodel mogen functioneren. Indien de consultatiebureaus ook voor mensen in armoede voldoende toegankelijk moeten zijn, zal men moeten zorgen voor veel meer continuïteit bij het aanwezige personeel en een meer flexibele manier van afspraken maken. Er dient over gewaakt te worden dat de Huizen van het Kind zich niet teveel enkel naar middenklassers of teveel enkel naar mensen in armoede richten.

We vragen uitdrukkelijk dat elk gezin – ook gezinnen in armoede - zelf mag kiezen:

- of ze naar een Huis van het Kind gaan;
- naar welk Huis van het Kind ze gaan;
- van welk aanbod ze al dan niet gebruik maken.

Hoe wil men participatie en betrokkenheid van gezinnen vorm geven? Het gevaar bestaat dat er enkel schijnparticipatie is om het eigen aanbod te vergoelijken. Of dat ouders afhaken op basis van de voorwaarden in functie van participatie. Welke doelgroepen wil men betrekken? (ouders in armoede? jongeren? allochtone gezinnen? kinderen met een handicap?,...) Dit luik bouwt men best van in het begin uit in een nauwe samenwerking met organisaties van doelgroepen die hier een expertise hebben in uitgebouwd. Indien men participatie op een degelijke manier wil vormgeven dient men hiervoor voldoende middelen en ondersteuning te voorzien.

Er moet dringend meer duidelijkheid komen over wie binnen een samenwerkingsverband welke gegevens moet bijhouden en waarom. Zolang er onduidelijkheid is over dit thema, is het voor onze verenigingen erg moeilijk om te bekijken hoe ze hun betrokkenheid lokaal zien. Het 'anoniem' gebruik kunnen maken van ontmoetingsruimten en aangeboden diensten is van cruciaal belang indien men mensen in armoede wilt bereiken.

Het moet uitgeklaard zijn binnen het samenwerkingsverband en in relatie tot het decreet IJH, vooral voor de gezinnen zelf, maar ook en zeker voor deze actoren die met een dubbele pet aan tafel zitten(zowel bevoegd als aanmelder, voorziener binnen decreet IJH als partner binnen HvK), welke gegevens wanneer worden doorgegeven en aan wie. Eén verhaal dat in die zin fout afloopt heeft repercussies voor de gehele werking van een samenwerkingsverband naar kwetsbare gezinnen.

Het blijft erg verwarrend om te ontdekken wat voor welke leeftijd wordt aangeboden. We weten dat het in het huidige aanbod ook zo is, maar dit is allicht een kans om hier verandering in te brengen of toch alleszins meer duidelijkheid. Daarnaast geven ouders aan dat er geen 'aanbod' is voor kinderen vanaf 12 jaar.

*"Al te vaak wordt een armoede situatie
vertaald als een moeilijke opvoedingssituatie.
Vanuit de hulpverlening moet men echt leren*

dat armoede zaken nog veel moeilijker maakt.”
(oudergroep De Boei op het forum)

In het decreet en de Mvt staat duidelijk vermeld dat bestrijding van kinderarmoede één van de doelstellingen is en dat daarvoor ook linken moeten worden gelegd met andere domeinen als huisvesting, schulden, werk, ... Hoe zal men dit onderdeel vorm geven? Hoe ziet men de link met het lokale sociale beleid? Binnen de geest van de verdere uitbouw van autonomie van gemeenten is het belangrijk dat men beter specificeert wat men bedoelt : koppeling lokaal gezinsbeleid, bereik en betrokkenheid kwetsbare doelgroepen en betrekken van andere beleidsdomeinen (cultuur, wonen, werk, jeugd, onderwijs, ...). We vragen uitdrukkelijk dat middelen voor de bestrijding van kinderarmoede niet ingezet worden in functie van de Huizen van het Kind. De strijd tegen kinderarmoede dient grondig en structureel te gebeuren en mag absoluut niet verengt worden tot een verhaal van opvoedingsondersteuning. De subsidies die er zijn in het kader van dit decreet preventieve gezinsondersteuning dienen zodanig ingezet te worden dat alle gezinnen bereikt worden, dus ook gezinnen in armoede.

3. Samenwerkingsverband Huizen van het Kind

"De diensten zouden zo betrouwbaar moeten zijn, dat ze niet verplicht hoeven te zijn. Nu is het probleem vaak dat mensen schrik hebben, bv. om kinderen ontnomen te worden. De diensten mogen geen "Help! Ik word geholpen!"- diensten worden, en moeten echt een vertrouwen opwekken. Hulp moet onvoorwaardelijk zijn, ondersteunend en mensen mogen niet het gevoel krijgen gecontroleerd te worden.”(Forumvergadering)

De toekomst zal uitwijzen of de regelgeving en bijhorende incentives volstaan om te zorgen voor een betere samenwerking tussen organisaties en onderlinge afstemming van hun aanbod. We hopen dat de goede samenwerkingen die er momenteel zijn, behouden kunnen blijven. Op plaatsen waar er weinig overleg is kan er een getouwtrek over de middelen bestaan en waarvoor de middelen worden ingezet. Zullen kleine organisaties op kunnen tegen de sterkste speler? Wat als men lokaal niet tot een akkoord komt? Wat als er 2 voorstellen worden ingediend die overlappen? Wat als er weinig is om mee samen te werken (bv. alleen een consultatiebureau en verder niks)? Wat als de afstand (letterlijk; in de betekenis van fysieke bereikbaarheid) tot het aanbod te groot is voor gezinnen in armoede?

We begrijpen dat dit decreet niet inspeelt op de manier van werken van bepaalde sectoren. Het lijkt ons erg cruciaal dat binnen de verschillende aangeboden diensten van het samenwerkingsverband personeel voldoende tijd en ondersteuning kan krijgen om het aanbod toegankelijk te maken voor kwetsbare doelgroepen. Zullen de samenwerkingsverbanden zorgen dat niet alleen het algemene aanbod, maar ook de hulp en zorg naar een gezin toe beter wordt afgestemd? Zullen de organisaties vanuit het samenwerkingsverband voldoende de link leggen naar organisaties (al dan niet uit andere

sectoren) die ook betrokken zijn op datzelfde gezin, maar geen deel uitmaken van het samenwerkingsverband? Alles staat of valt met de manier waarop gezinnen onthaald worden en doorverwezen worden (een telefoonnummer of adres op een papiertje volstaat absoluut niet !). Onze ervaringen binnen andere domeinen leren ons dat het niet zo evident is om de onthaalfunctie op een goede manier in te vullen. Er is nood aan voldoende kennis over alle partners, over de doelgroep en over belendende sectoren. Neemt één partner binnen het samenwerkingsverband een onthaalfunctie op? Zal deze partner voldoende kennis over het zorg- en hulpverleningslandschap en inzicht in armoede hebben om mensen daadwerkelijk verder te kunnen helpen?

De betrokkenheid van onze verenigingen varieert erg van gemeente tot gemeente. Het gaat van helemaal niet betrokken zijn tem een actieve rol spelen in het samenwerkingsverband. We vragen dat een samenwerkingsverband via een gemotiveerd schrijven dient aan te geven waarom welke lokale partners al dan niet betrokken zijn.

Er dient dringend duidelijkheid te komen over de middelen. Voor wie? Waarvoor? Hoeveel? De lokale plannen en verwachtingen lopen hier voor op de realiteit. Zowel op vlak van het samenwerkingsverband als op vlak van het aanbod is het belangrijk dat een stappenplan wordt uitgewerkt dat voldoende middelen kan vrijmaken om zo de vooropgestelde doelstellingen te kunnen realiseren. Er dient duidelijkheid te komen over wie/waarvoor middelen kan krijgen.

We vragen dat er in functie van de toekenning van de middelen rekening wordt gehouden met het aantal gezinnen in armoede die effectief bereikt worden. We vinden het erg belangrijk dat bij het bepalen van het aantal gezinnen in armoede niet enkel de cijfers van Kind en Gezin worden gebruikt.

4. Aanbod preventieve gezinsondersteuning

"Als er dan iets nieuw komt, vinden wij dat het iets moet zijn waar mensen werken met een bredere kijk, ook op armoede, die niet enkel focussen op opvoeding maar die je echt verder kunnen helpen."(Forumvergadering)

Zal men ingrijpen indien men ziet dat er lokaal een ontoereikend of niet gewenst aanbod ontstaat? Gemeentes verschillen en vatten de plannen erg verschillend op. Vele schepenen willen graag een 'fysiek' huis uitbouwen (daar waar er nog geen is) en rekenen daarbij op een subsidie van de Vlaamse overheid. In gemeenten waar er op dit moment een erg beperkt aanbod is qua gezinsondersteuning (enkel CB), is de kans groot dat dat met dit decreet niet veel zal veranderen. We hopen dat men zal monitoren hoe het aanbod lokaal al dan niet wijzigt. Als er zeer weinig aanbod is in gemeenten die hoog scoren op armoederisico, worden er dan inspanningen gedaan vanuit Kind en Gezin om het aanbod te vergroten?

Ouders in armoede zeggen veel te hebben aan 'laagdrempelige ontmoetingsplekken'. Kernwoorden bij zo'n laagdrempelige ontmoeting zijn: vertrouwen, vrijwilligheid, het onder gelijken zijn, een informeel netwerk uitbouwen,... Ontmoeting staat hierin los van

hulpverlening. De plaats (letterlijk en figuurlijk) die men aan de ontmoetingsfunctie wil geven zal dan ook cruciaal worden. Voor vele ouders in armoede is naar een consultatiebureau (moeten) gaan nu een hele opgave. Ze kunnen moeilijk nee zeggen, ze zijn bang voor eventuele consequenties,... Het lijkt ons dus erg moeilijk om ontmoeting een plaats te geven in een consultatiebureau.

"Het is moeilijk om een vertrouwensband op te bouwen, omdat er veel verschillende mensen zijn & je niet zo lang bij dezelfde persoon langs gaat (Forumvergadering)"

Kwaliteit in het algemeen in de benadering, doorverwijzing, ... met maatschappelijk kwetsbare gezinnen is erg belangrijk. Hiervoor is kennis rond armoede en hoe ermee omgaan belangrijk. Welke garanties worden er ingebouwd opdat wat het samenwerkingsverband als kwaliteit ziet, ook door de gebruiker als kwaliteit wordt gezien? Op welke manier wil men ervoor zorgen dat het aanbod van een samenwerkingsverband een antwoord biedt op de noden van ouders?

5. Wat nu? Uitvoeringsbesluiten, evaluatie,...

Het decreet blijft erg algemeen, dus de verdere uitwerking in uitvoeringsbesluiten enz. zal cruciaal zijn. We wensen tijdig betrokken te worden bij de verdere uitwerking.

Binnen welke termijn voorziet men een evaluatie op de effecten die het decreet en de uitvoeringsbesluiten in de praktijk op het terrein hebben? Het Netwerk en onze verenigingen wensen hierin tijdig en zinvol betrokken te worden.